

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล วานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยกระบวนการวิจัยประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล วานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางและดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล วานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล วานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

- 1.1 กลุ่มผู้วิจัย มีหน้าที่ร่วมกันพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.1.2.1 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังบง จำนวน 4 คน

1.1.2.2 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหินเหิบ จำนวน 3 คน

1.1.2.3 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสุวรรณคีรี

จำนวน 3 คน

1.1.2.4 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าตี้วพัฒนา

จำนวน 3 คน

1.1.2.5 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแหลมทอง

จำนวน 3 คน

1.1.2.6 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.วานรนิวาส

จำนวน 2 คน

1.1.2.7 ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลาหลาย

จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีหน้าที่ในการให้ข้อมูลประกอบที่เป็นประโยชน์ เพื่อสะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความสามารถในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 16 คน ประกอบด้วย วิทยากร 2 คน ผู้ร่วมวิจัย 7 คน ผู้แทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (planning)

1. การเตรียมการ (Preparation) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 เตรียมสถานที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 7 แห่ง ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.2 เตรียมบุคคล โดยการประชุมร่วมกันซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจง เกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและบทบาทของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เป็นการให้ความรู้ที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในเรื่องที่จะต้องรับผิดชอบ ในที่นี้คือการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้

2. การวิเคราะห์สภาพและปัญหา โดยเชิญครูผู้ดูแลเด็กทุกคนเข้าร่วมประชุม เพื่อระดมความคิด ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยการกำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ 1) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 2) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 3) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส ประจำปี 2557 และ 4) มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ขั้นพัฒนา) ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 2

2.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูผู้ดูแลเด็กนำเสนอการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2.3 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิพากษ์ประเด็นปัญหา โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2.4 สรุปประเด็นปัญหา คือ ประเด็นที่ 1 ครูผู้ดูแลเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และประเด็นที่ 2 ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถและทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

2.5 ร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกัน คือ

ประเด็นที่ 1 ครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ดูแลเด็ก มีความสามารถและทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน

การกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน

3. วางแผนแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

4. การวางแผนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 วานรนิवास อำเภอวานรนิवास จังหวัดสกลนคร โดย การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่
 29 – 30 กรกฎาคม 2559 และการนิเทศภายในในวงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม
 2559 ถึง 2 กันยายน 2559 และในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 15 – 23 กันยายน 2559

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action)

ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์
 การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิवास
 อำเภอวานรนิवास จังหวัดสกลนคร ดำเนินการดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 29 – 30 กรกฎาคม 2559
2. การนิเทศภายในในวงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม 2559
 ถึง 2 กันยายน 2559 และในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 15 – 23 กันยายน 2559

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)

1. ผลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. ผลที่ได้จากการนิเทศภายใน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

1. ประมวลผลจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. ประมวลผลจากการนิเทศภายใน
3. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิवास อำเภอวานรนิवास
 จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมาย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์
 การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิवास อำเภอ
 วานรนิवास จังหวัดสกลนคร พบว่า

1.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก
 จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดิมตามบทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ขาดการจัดทำ

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบันทึกหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ 2 ที่ว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ปัญหา พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ขาดการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลพัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การประเมินพัฒนาการเด็กไม่ต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยในวงรอบที่ 1 ระยะเวลา 2 วัน คือ ระหว่างวันที่ 29 – 30 กรกฎาคม 2559 และการนิเทศภายใน วงรอบที่ 1 จัดกิจกรรมนิเทศภายในระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม 2559 ถึง 2 กันยายน 2559 และในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 15 – 23 กันยายน 2559

3. ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับมากขึ้นไป

3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากข้อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ พบว่าก่อนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 20 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.75 คิดเป็นร้อยละ 65.83 และผลการทดสอบครูผู้ดูแลเด็กหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.8 คิดเป็นร้อยละ 82.67 มีค่าร้อยละความก้าวหน้า 16.83

ประเด็นที่ 2 ครูผู้ดูแลเด็ก มีความสามารถและทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน

3.2 ผลจากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 20 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$)

3.3 ผลการนิเทศภายในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 20 คน ในวงรอบที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพครูผู้ดูแลเด็ก ($\bar{x} = 5.00$) อยู่ระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์ ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.31$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.23$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.04$) ในวงรอบที่ 2 มีการนำผลที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาในวงรอบที่ 1 มาดำเนินการอีกครั้ง ซึ่งผลการนิเทศภายในวงรอบที่ 2 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.48$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.31$) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.30$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้มีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย คือ ผู้วิจัย ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง วิทยากร ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยดี มีการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ดังรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดิมตามบทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ขาดการทำงานที่เป็นระบบและยังขาดความรู้

ความเข้าใจ และความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็กไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินรัช จัดแจง (2557, หน้า 90 – 131) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐาน ขั้นพื้นฐาน) องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักการ จัดการศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก ความสามารถในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงเหมาะสมกับวัยอยู่ใน ระดับพอปรับปรุง นอกจากนี้แล้วครูผู้ดูแลเด็กยังใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบเดิมๆ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ โดยที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตทางสังคม จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการเขียน แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการในวงรอบที่ 1 โดยใช้แนวทางการ ประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ผลการดำเนินการ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เด็ก 6 กิจกรรมได้ในระดับหนึ่ง และต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น คือ ด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายข้อคือการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้ฝึกคิดฝึกทำและได้ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การเสริมแรงเมื่อเด็กแสดง พฤติกรรมที่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านการ ใช้สื่อการเรียนรู้ รายข้อคือทักษะการใช้สื่อ เด็กมีส่วนร่วม และความสอดคล้องกับกิจกรรม เนื้อหา ความสนใจ และวัยของเด็ก จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นค้นเพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนสามารถจัดกิจกรรมในประเด็นที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาได้ในระดับดีมาก สอดคล้อง กับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ เพรศแก้ว (2557, หน้า 115 – 117) ได้ศึกษาการพัฒนาครู ผู้ดูแลเด็ก ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล วาใหญ่ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร สภาพก่อนการพัฒนาพบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก

จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับปฐมวัยตามความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเดิมที่เคยจัดมา แต่การจัดกิจกรรมยังจัดแบบไม่ค่อยมีจุดหมาย ขาดการบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็กยังไม่เป็นปัจจุบัน

1.2 ปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร โดยมาจากสภาพปัจจุบันคือขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และไม่จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี นิมิชัย (2557, หน้า 104 – 105) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า ก่อนได้รับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย จิตวิทยา พัฒนาการเด็ก หลักและวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการบันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ และวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กค่อนข้างน้อย ขาดความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และครูผู้ดูแลเด็กยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 2 คือความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร โพธิ์ศรี (2557, หน้า 90 – 93) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ปัญหาก่อนดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง ครูผู้ดูแลเด็กครูผู้ดูแลเด็กยังใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นส่งมาให้โดยไม่มีการปรับเปลี่ยนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคม และครูผู้ดูแลเด็กยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 2 คือความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กประเมินพัฒนาการเด็กไม่ครบทุกด้าน และครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระนุช พลแรงฤทธิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ก่อนการพัฒนาพบว่าปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้ดูแลเด็กไม่สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและไม่เคยจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ขึ้นในระหว่างวันที่ 29 – 30 กรกฎาคม 2559 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งนี้ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 20 คน มีวิทยากรให้ความรู้ คือ นายบุญไทย แสนอุบล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 และ ดร.พนารัตน์ บุตรชารี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาเลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งทั้งสองท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย พบว่าสามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายทั้ง 20 คน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มากขึ้น เพราะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการการรวมกลุ่มของคน ที่มีความสนใจหรือมีปัญหาาร่วมกัน มาพบปะเพื่อใช้เวลาในการปรับปรุงความสามารถ ความเข้าใจสามารถนำไปใช้เมื่อต้องการที่จะได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามวัตถุประสงค์ (สมิต สัจฉกร, 2543, หน้า 16 อ้างถึงใน ประเวศ พิมพา, 2554, หน้า 43) โดยผู้เข้าร่วมประชุมมีปัญหาและความสนใจตรงกัน มาพบกับผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านที่เหมาะสม เพื่อที่จะนำความรู้และทักษะตลอดจนหนทางที่จะแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ โดยการศึกษาเป็นกลุ่ม ซึ่งปกติมักจะพักรวมกันและให้เวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการหลายวัน (วิลาวรรณ ระพีพิศาล, 2550, หน้า 149) ทำให้บุคคลที่เข้าประชุมได้รับ

ประสบการณ์ และสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้หรือมุ่งสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้นในการประชุมเพื่อนำกลับไปใช้ ในหน่วยงานเดิมของตน (สมคิด บางโม, 2544, หน้า 174 อ้างถึงใน อูมาพร บุญทรัพย์, 2554, หน้า 43) งานวิจัยที่ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนางานที่ผ่านมาและได้ผลสำเร็จ เช่น จารุณี กุลศรีวินรัตน์ (2553, หน้า 132) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) องค์การบริหารส่วนตำบลบางทรายน้อย อำเภอหัวหินใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาสรุปว่าการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มาบรรยายให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 2 วัน พบว่าสามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 คน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้ และการนิเทศภายใน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณีญ์ โสภักย์ (2557, หน้า 117 – 118) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก 10 คน สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสรุปได้ว่า การดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จนเป็นที่น่าพอใจ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 การนิเทศภายในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศภายใน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันติดตามและประเมินผลการพัฒนา เพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล วานรนิวาส มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ได้ต่อไป โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดการนิเทศภายในตั้งแต่เดือนสิงหาคม – เดือนกันยายน 2559 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีเทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุม พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุม ด้านการเตรียมการจัดประสบการณ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีการกำหนดจุดประสงค์ ในการจัดกิจกรรม กำหนดเนื้อหาสาระของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดเวลาสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีกิจกรรมสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม และมีวิธีการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ เพรตแก้ว (2557, หน้า 152 – 155) พบว่า การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการ นิเทศภายใน ทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้และนำไปจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า

3.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 20 คน มีความรู้เดิมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 65.83 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 82.67 มีค่าร้อยละความก้าวหน้า 16.83 ซึ่งถือว่ามี การพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถเขียน แผนการจัดประสบการณ์ได้ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินรัชชัย

จัดแจง (2554, หน้า 89 – 106) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ คือการให้คำปรึกษาในกระบวนการทำงาน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจจนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการบรรยายให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กได้ทบทวนความรู้เดิมและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น

3.2 ด้านความสามารถและทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 20 คน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสมตามวัย ทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา และส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนพล บุญคงที่ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขื่อง กิ่งอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2 ด้าน คือ 1) มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยเพิ่มขึ้น 2) สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้ถูกต้อง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระนุช พลแรงฤทธิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่

การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ผู้ดูแล
เด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ และนำไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ส่วนการนิเทศภายในทำให้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถ มีทักษะ
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้ดูแล
เด็กควรมีการประเมินและบันทึกข้อควรปรับปรุง ข้อเสนอแนะ หลังสิ้นสุดแผนการจัด
ประสบการณ์ในแต่ละสัปดาห์ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

1.2 การวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้ดูแลเด็กควร ควรมีการประเมินและบันทึก
ข้อควรปรับปรุง ข้อสังเกตพฤติกรรมเด็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหรือกิจกรรมอื่น เช่น การศึกษาดูงาน การสัมมนา
การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาเอกสารงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง

2.2 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรส่งเสริมการพัฒนา
บุคลากรให้มีความรู้ มีความสามารถในการผลิตสื่อ ผลิตเครื่องมือวัดผล และประเมินผล
ให้ตรงตามวัตถุประสงค์

2.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็ก
ทราบถึงข้อบกพร่องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง และสามารถดำเนินการ
ปรับปรุงแก้ไขให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา